

of Anthony Radivilovsky compared with the legacy of Innocent Gisel and Ioanikii Galyatovsky.

Methodological framework of the research are general scientific methods of analysis and synthesis, contextual and genetic approaches, hermeneutic method. For the first time, the vision of Ukrainian Church thinkers of the baroque epoch about blessed life as a type of happiness was researched, taking as an example a texts of Antony Radivilovskiy, Innocent Gisel and Ioanikii Galyatovsky.

The conclusion is drawn about the presence in the native philosophical culture of the powerful influence of ancient and Renaissance ideas about a happy life. Signs of earthly happiness of a Christian are recognized: possession of earthly goods, material wealth, social success, family well-being, longevity, which are accompanied by moral piety of the subject.

Such happiness serves as a reward for integrity and is built up by its own work, as well as by the joint efforts of citizens for the common good. That is, it combines an objective choice for happiness and a subjective merit for the higher forces for which the award is given.

At the same time, Ukrainian thinkers are separated from the Calvinistic vision of earthly happiness as signs of salvation, noting that it can be a sign of human predestination to death, since it is capable of knocking down from the true path.

Keywords: *history of philosophy, Ukrainian philosophy, baroque, sermon, happiness.*

УДК 314.74:316.32

Коваленко О. В.,

аспірантка кафедри філософії

Житомирського державного університету

(Житомир, Україна), E-mail: koval3a1@gmail.com

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПІДХОДИ ДО АНАЛІЗУ МІГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ТРАНЗИТИВНОСТІ ГЛОБАЛІЗОВАНОГО СУСПІЛЬСТВА

Анотація. *На основі аналізу західної і вітчизняної літератури виділені парадигмальні підходи до аналізу міграційних процесів в умовах транзитивності сучасного соціуму. Обґрунтовано, що до концептуальних підходів у розумінні феномена міграції належать економічний, політологічний, глобалізаційний та ін. Особлива увага зосереджена на аналізі міждисциплінарного комплексного підходу, в межах якого було синтезовано методологічні підходи і понятійно-категоріальний апарат різних наукових дисциплін.*

Ключові слова: *міграція, міграційні процеси, міграційні теорії, транзитивність, глобалізація.*

Актуальність дослідження. В умовах транзитивності сучасного глобалізованого світу посилення міграційних процесів стало однією з визначальних характеристик його нестабільності і мінливості. Через посилення диспропорцій у розвитку різних країн світу, зростання міжнародних, міжетнічних, міжрелігійних конфліктів, локальних воєн, наростання рівня тероризму й екстремізму, зростання загрози природних і екологічних катаклізмів проблема міграції набула характеру комплексності й універсальності. Міграційна проблема охопила практично усі сфери буттєвості сучасної людини, вона чітко простежується в економічній, політичній, релігійній, правовій, освітній сферах соціального буття. Як одна з важливих форм соціальних комунікацій міграція в сучасній соціально-філософській парадигмі цілком обґрунтовано вважається одним з факторів «м'якої» безпеки у глобалізованому світі, який часто дозволяє уникнути гуманітарних катастроф. При цьому у різні періоди розвитку людської цивілізації найпоширенішими причинами міграції було прагнення її суб'єктів подолати безробіття, підвищити свій життєвий рівень, уникнути військових конфліктів, возз'єднатися з родиною, отримати високий рівень освітніх послуг та ін.

Актуальність дослідження міграційних процесів у контексті глобалізації зумовлюється й тим, що за наявності значної кількості досліджень вказаної проблематики, вони залишаються поза межами системного аналізу. У науковій

парадигмі досі відсутнє комплексне соціально-філософське дослідження специфіки міграційних процесів в умовах соціальної транзитивності.

У ХХ ст. глобальне посилення міграційних процесів зумовило значний інтерес до означеної проблематики в науковій літературі. Однак, у процесі її аналізу основна увага дослідників зосереджена на вивченні сутнісних ознак, природи, форм, чинників і наслідків міграційних процесів в окремих регіонах. Якнайповніше ці аспекти досліджені у роботах З. Баумана, Дж. Беккера, Дж. Борхаса, Е. Валлерстайна, Х. Кларка, А. Лаффера, К. Макконела, Маноло І. Абели, Дж. Мінцера, С. Сассен, А. Симмонса, А. Портеса, М. Тодаро, Т. Файста, Дж. Харріса та ін. Окремий сегмент наукових розвідок становлять праці дослідників, в яких аналізуються теоретичні і методологічні підходи до розуміння міграційних процесів. Ця проблематика знайшла відображення у роботах К. Бреттель, Н. Бурейко, М. Вербоного, Д. Массея, С. Сассен, О. Світлова, О. Стрижак, Р. Кінга, Л. Рибаківського, Т. Юдіної та ін. Однак, незважаючи на значну кількість досліджень, присвячених аналізу сутності міграційних процесів, проблематика концептуалізації досліджень міграції у ситуації глобальної суспільної транзитивності потребує комплексного аналізу.

Метою дослідження є аналіз концептуальних підходів до вивчення міграційних процесів у глобалізованому просторі сучасності.

Проблематика дослідження міграційних процесів стала об'єктом наукового аналізу ще на рубежі ХІХ – ХХ ст., коли міграція стала серйозним фактором міжнародної політики. З того часу з'явилися серйозні розвідки у різних сферах наукового знання, насамперед у філософській, політологічній, історичній, соціологічній, економічній, демографічній та ін. Ще більш інтенсивними дослідження міграційних процесів стали у ХХІ ст.

Свого часу це дозволило американським дослідникам С. Каслзу і М. Міллеру назвати цей період «століттям міграції», адже ніколи раніше «міжнародна міграція не була настільки всепроникною з соціально-економічної і політичної точки зору, ніколи раніше державні діячі не приділяли стільки уваги проблемам міграції, ніколи раніше міжнародна міграція так сильно не впливала на безпеку держави» [11, с. 260].

Ще в кінці ХІХ ст. інтерес до міграційної проблематики сформувався у площині економічної науки, де міграція розглядалася, насамперед, як спосіб перерозподілу робочої сили. Фундатором економічного підходу до розуміння міграційних процесів став творець теорії «притягування і відштовхування» («push and pull theory») Е. Равенштайн [13]. Основними чинниками міграційних процесів дослідник вважав економічні кризи і нестабільність, соціальні потрясіння і стихійні лиха, які «відштовхують» від однієї країни частину населення. На противагу цьому «притягують» робочу силу економічна і політична стабільність в країні, високий рівень соціального забезпечення та ін.

Е. Равенштайну «належить і розробка законів міграції, згідно з якими мігранти залишають регіони з обмеженими можливостями і ресурсами і оселяються у більш розвинутих країнах, де фактори притягування домінують над факторами відштовхування» [8, с. 72]. Зауважимо, що методологічний концепт «притягування-відштовхування» до нашого часу активно використовується у переважній більшості досліджень з проблем міграції, незважаючи на його досить абстрактний теоретичний характер, адже високі стандарти життя економічно розвинутих країн світу досі залишаються чи не найважливішим чинником міграційних процесів.

Саме на основі концептів «притягування-виштовхування», за твердженням українського дослідника М. Вербоного, були розроблені пізніші теорії міграції – «неокласична економічна теорія (1962–1969), теорія сегментованого ринку праці (1979) та теорія глобальних систем (1988)» [4, с. 19]. Саме у контексті розробок представників вищезгаданих теорій відомий економіст Е. Лі сформулював кон-

цептуальну основу для опису та аналізу міграції, яка до кінця ХХ ст. стала стандартом для дослідників міграційних процесів.

На міграційні процеси, на думку Е. Лі, найбільше впливають внутрішні фактори або фактори виштовхування. Поряд з цим такі чинники, як відстань, наявність фізичних та політичних бар'єрів можуть не лише стримувати, а й навіть запобігати міграції [10]. Е. Лі доводив, що міграційні процеси залежать і від потоку інформації, продукованої мігрантами, які вже оселилися у нових місцях. Внаслідок цього у різних точках міграційної площини формуються фактори притягування-відштовхування. Утім, слід пам'ятати, що ідея домінування інформаційного чинника у мотивації мігрантів залишає поза увагою цілий комплекс соціально-економічних і політичних чинників міграції.

Впливовою у науковій парадигмі залишається і вже згадана теорія неокласичного економічного підходу, яка сформувалася на основі розвитку ідей Е. Равенштайна. Міграція в межах цієї теорії, як стверджує Н. Бурейко, розглядається як результат розширення капіталістичних відносин, інтеграції капіталів і доходів, інтернаціоналізації ринків. Внаслідок цього трудові ресурси у країні-донорі і країні реципієнті стають взаємозамінними, а міграція дозволяє підтримувати рівень зайнятості населення [2, с. 6]. Сама неокласична теорія міжнародної трудової міграції розпадається на два основні підходи. Зокрема представники макроекономічного підходу в цій теорії (Г. Раніс, Дж. Харріс, Дж. Фей) вважають, що міграція зумовлюється різницею між попитом на робочу силу та пропозицією у різних країнах (регіонах). Для країн (регіонів) з надлишковою робочою силою характерний низький рівень оплати праці, тоді як для країн (регіонів) з дефіцитом робочої сили – висока зарплата. Натомість прихильники мікрорівневого підходу у неокласичній теорії (Дж. Борджас, Л. Сьястад, М. Тодаро) розглядають мігрантів як раціонально діючих суб'єктів, які свідомо приймають рішення щодо свого переміщення (або відмову від нього) на основі відповідних підрахунків у площині витрати-вигоди від міграції [15, р. 434]. Якщо дослідження Е. Равенштайна зорієнтовані переважно на аналізі міграційних процесів на макрорівні, то неокласична економічна теорія дозволяє розглядати міграцію на мікрорівні розвитку соціуму.

Ключовим критерієм міграційних процесів у межах неокласичної економічної теорії є розмір заробітної плати як основного фактору виштовхування мігрантів у інші регіони. На мікрорівні розвитку соціуму згідно з цією теорією обґрунтовується висновок, що особа мігрує з метою покращення свого життєвого рівня. При цьому мігрант, на думку М. Вербового, має можливість свідомо враховувати усі потрібні інвестиції: транспортні витрати, оплату за проживання, проблеми адаптації на новому місці, психологічне навантаження. На макрорівні міграція виникає тоді, коли попит на робочу силу (певних кваліфікацій) перевищує пропозицію [4, с. 19]. Можливість працевлаштування та отримання високих зарплат є ключовим фактором міграції у межах цієї теорії. Ці методологічні підходи дозволяють пояснити і факти зворотної міграції, коли представники економічно розвинутих країн мігрують у бідніші країни з метою зведення своїх витрат до мінімуму.

Гене́за вказаних ідей продовжується у теорії «подвійного ринку праці», яка сформувалася на основі ідей існування постійного попиту на робочу силу у країнах з розвинутою економікою. «Цей попит задовольняється з двох основних джерел (секторів) ринку праці: перший сектор опікується працевлаштуванням кваліфікованих працівників і забезпеченням їх високою платнею. Репутація таких іммігрантів серед «чужого» оточення є доволі високою. Другий сектор ... є менш привабливим, оплата праці тут значно нижча, умови праці та виживання нестабільні, але саме цей сектор забезпечує працею більшість іммігрантів» [4, с. 20]. Отже, основним чинником міграції за цією теорією є хронічна потреба у закордонній робочій силі.

У зв'язку з цим особливе місце у дослідженнях проблеми міграції у сучасному світі посідає теорія людського капіталу, в якій людина розглядається як результат інвестицій у її кваліфікацію, освіту, стан здоров'я. Як науковий напрямок теорія людського капіталу, як стверджує О. Стрижак, започаткована американськими дослідниками Т. Шульцем і Г. Беккером у 60-х роках ХХ ст. Її формування також пов'язане з іменами Х. Боуена, Й. Бен-Порета, М. Блауга, Ф. Махлупа, Дж. Мінцера та ін. На постраданському просторі проблематика людського капіталу висвітлена у працях В. Антонюк, Д. Богині, Л. Гальківа, Т. Заяць, С. Климко, Е. Лібанової, В. Марцинкевича, А. Чухна, В. Щетініна та ін. [9, с. 56–57]. У межах цієї теорії міграція розглядається як інвестиція у людський капітал, якщо вигода від неї перевищує витрати. У ній обов'язково враховуються і психологічні аспекти міграції, зокрема відсутність можливості спілкування з друзями, перебування у сімейному колі та ін.

Саме економічні чинники як основу розуміння природи міграційних процесів у світі аналізує у своїх працях Е. Валлерстайн. У його дослідженнях міграція розглядається як засіб, що використовується суб'єктами різного рівня для досягнення конкретної мети. Пояснення міграційних процесів дослідник здійснює через концепт особливої історичної системи («капіталістичної світ-економіки»), формування якої припадає на ХVІ ст. Просторові межі цієї системи спочатку охоплювали Європу і Латинську Америку а з часом охопили всю земну кулю. Функціонування «світ-економіки» базується на суспільному поділі праці, який зумовив нееквівалентний обмін між її центром і периферією. У «світ-економіці» дослідник виділив три підсистеми – периферія, пів-периферія і центр. Міграція у такому розумінні постає наслідком сегментації світу та існування світ-системного ринку праці. При цьому міграційні процеси інтерпретуються як основа руху різних потоків: товарів, капіталів, робочої сили [3]. У такому розумінні міграція постає як засіб задоволення потреб більш сильних систем центру за рахунок слабших країн з периферії.

Ідеї Е. Валлерстайна стали концептуальною основою теорії «світових систем», в якій міграційні процеси тлумачаться як прямий наслідок проникнення капіталістичних відносин у некапіталістичні економічні системи. Розвинені країни намагаються отримати більші прибутки за рахунок бідніших країн (їх земельних і природних ресурсів, дешевої сировини та робочої сили). Міжнародний потік робочої сили рухається в одному напрямку з міжнародним потоком товарів та капіталу [16]. Загалом, вказані підходи концентруються на аналізі переважно економічних чинників міграційних процесів. Однак, у різні просторово-часові проміжки історії людства політичні чинники відігравали не менш важливу роль як рушійні сили міграції населення.

На відміну від економічного підходу, політологічний підхід до розуміння природи міграції, склався остаточно, на думку Н. Бурейко, лише у 80-х рр. ХХ ст. Саме тоді дослідники, які свого часу зосереджували увагу на соціально-економічній площині міграції, звернулися до політичних аспектів міжнародної міграції [2, с. 8]. Подібна переорієнтація стала прямим наслідком значного зростання міграційних потоків у США та країни Західної Європи, що в перспективі змусило державні структури Сполучених Штатів до вироблення механізму ґрінкарти як одного з запобіжників стихійної міграції.

Власне на аспекті ключової ролі у процесі регулювання міграційних потоків акцентували увагу і прихильники теорії політичного реалізму. За твердженням одного з її фундаторів Н. Моргентау, основою концепту політичного реалізму є принцип національних інтересів, які реалізуються у різних соціальних сферах – економіці, релігії, етнічних відносинах. Саме поняття інтересу, що тлумачиться у термінах влади і могутності, дає можливість концептуально зрозуміти міжнародні відносини та міжнародну політику [12]. За цією теорією держава в умовах

глобалізації і наростаючої транзитивності має взяти на себе регламентацію умов в'їзду і перебування іммігрантів на своїй території на підставі власних інтересів і завдань національної безпеки. Слід враховувати і те, що наслідки міграційної кризи в Європі у 2013–2017 рр. чітко засвідчили, що національні держави в умовах глобалізації без допомоги міжнародних організацій нездатні справитися з нею.

Закономірним у зв'язку з цим стало формування у площині дослідження міграційних процесів глобалізаційного підходу, згідно з яким в умовах глобалізації держава не спроможна не тільки контролювати переміщення «не лише капіталів, товарів, інформації, а й людей» [7, с. 22]. Ідею про те, що в умовах глобалізації відбувається закономірне зниження ролі національних держав у процесі регулювання міграційних процесів розвиває й англійська дослідниця С. Сассен. При цьому, на її думку, зростає роль наднаціональних організацій і транснаціональних корпорацій у міграційних процесах [14]. У таких умовах держава, хоча й зберігає деякі механізми регулювання міграційної політики, її вироблення і ефективне впровадження стають можливими лише на рівні взаємодії національних держав і міжнародних організацій. Зростання рівня міграції у сучасному світі дослідниця пояснює активізацією інтеграційних процесів у глобалізованому світі, зростанням міжнародних трудових потоків і мобільності трудових ресурсів та капіталів [14]. Суголосні мотиви властиві й для теорії світових систем і світового господарства, за якою найкращі передумови для міграції складаються між метрополіями і їх колоніями.

Непересічну роль у дослідженні міграційних процесів сучасності відіграє й теорія міграційної мережі (Д. Гурак, Д. Массей, А. Сіммонс, Е. Тейлор, Ф. Х'юго та ін.). Її представники визнають особливу роль міграційних мереж, які формуються на основі міжособистісних зв'язків між мігрантами різних хвиль переселення та громадянами країн походження і призначення. У її межах обґрунтовується ідея, що «соціальні зв'язки індивіда є різновидом соціального капіталу» [6, с. 14]. Водночас робиться доволі обґрунтований висновок, що міграційні мережі збільшують вигідність і ефективність переміщень.

Загалом теорії міжнародної міграції, за твердженням М. Вербового, умовно можна поділити на дві групи. У межах першої з них дослідження зосереджуються на наукових пошуках першопричин міграції на мікрорівні, тобто на рівні буттєвості особи, сім'ї, домогосподарства. У другій розглядаються механізми міграції на макрорівні, де центром уваги стає суспільство в цілому, держава, світове співтовариство, сфера відношення між світовою економікою та політикою [4, с. 18]. При цьому найбільш затребуваними теоретичними моделями пояснення міграції, на думку дослідника, є неокласична макроекономіка, неокласична мікроекономіка, нова економіка міграції, теорія сегментованого ринку праці, теорія світових систем, теорії соціального капіталу та сукупних причинно-наслідкових моделей. Вони не виключають і не заперечують, а доповнюють одна одну [4, с. 18]. Проте, різні підходи до розуміння міграційних процесів, які сформувався у науковій парадигмі, дають досить фрагментарне розуміння їх природи, часто спонукаючи дослідників до суперечливих і неоднозначних висновків.

У контексті цього доречно звернутися до спроб комплексного системного аналізу міграції як соціального явища. Важливу роль у контексті універсалізації дослідження міграційних процесів відіграли праці З. Баумана, в яких ці процеси розглядаються як такі, що тісно пов'язані з модернізацією світу. Через призму теорії міграційного процесу феномен міграції дослідник запропонував розглядати як тристоронній акт: процес формування території рухомості населення, власне переміщення мігранта та адаптацію мігрантів до нового місця [1, с. 23]. У такому розумінні міграція розглядається як форма мобільності населення, яка дозволяє мігрантам відчувати захищеність і долученість до економічно розвинутих країн. Натомість відходять у минуле позиції автохтонів і аборигенів, котрі впадають у ще

більшу злиденність через нездатність скористатися перевагами міграції.

Якщо говорити про системне дослідження, то чи не першою продуктивною спробою синтезу різних підходів до вивчення проблем міграції стала робота міжнародної міждисциплінарної дослідницької групи Д. Массея. Представники цієї групи дійшли висновку, що міжнародні міграції виникають під впливом соціальних, економічних і політичних трансформацій, які супроводжуються розповсюдженням капіталістичних ринкових відносин на доринкові (аграрні) і неринкові суспільства [5, с. 162]. Ще одним слушним висновком групи стала ідея, що мігранти прибувають в економічно розвинуті держави не з найбідніших ізольованих країн, а з регіонів, які переживають надшвидкі зміни через включення у глобальну торговельну, інформаційну й виробничу мережі.

В результаті роботи цієї групи відбулося вироблення концептуальних положень єдиної синтетичної теорії міграційних систем (Р. Білсборроу, М. Крітц, Г. Злотнік, Д. ван де Каа, Д. Массей та ін.). В її межах на основі попередніх теоретичних напрацювань було зроблено висновок, що міграційна система в умовах функціонування будь-якого суспільства складається з приймаючого ядра (країна, група країн) і значної кількості країн виїзду. Згадані країни не обов'язково мають бути географічно близькими, адже міграційні потоки відображають швидше політичні й економічні відносини, а не фізичні.

Висновки. В цілому у науковій парадигмі сформувався цілий ряд концептуальних підходів до аналізу сутності і природи міграції міграційних процесів – економічний, політологічний, глобалізаційний, демографічний, соціологічний та ін. В умовах транзитивності сучасного глобалізованого суспільства затребуваним у соціально-філософській площині аналізу є міждисциплінарний комплексний підхід до вивчення феномена міграції (Р. Білсборроу, М. Крітц, Г. Злотнік, Д. ван де Каа, Д. Массей), який дозволив синтезувати методологічні підходи і категоріальний апарат різних наукових дисциплін. Поряд з цим актуальним залишається й використання політологічного підходу до аналізу міграції в умовах трансгресивності сучасного соціуму, який дозволяє акцентувати увагу на важливості ролі національних держав у процесі регулювання міграції. Держава в ситуації наростаючої транзитивності соціальних процесів має взяти на себе регламентацію умов в'їзду і перебування іммігрантів на своїй території на підставі національних інтересів і завдань національної безпеки. Цей методологічний підхід дозволяє враховувати не тільки економічні, політичні, релігійні умови і чинники міграційних процесів, а й враховувати права, потреби й інтереси як громадян приймаючої країни, так і самих мігрантів.

Поряд з цим у сучасній науковій парадигмі актуальними сферами дослідження залишається проблема співвідношення закономірностей і особливостей міграційних процесів в умовах соціальної транзитивності, розробка політики переведення стихійної міграції у легальні інституалізовані форми, використання вигод від міграційних процесів і нівеляція її негативних наслідків. Затребуваним є й аналіз впливу стану економіки й соціальної сфери на динаміку і обсяги міжнародної трудової міграції в Україні, вивчення та імплементація міжнародного досвіду у сферу регулювання міграційної політики в умовах транзитивності сучасного українського соціуму.

БІБЛОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

1. Бауман З. Индивидуализированное общество / Пер. с англ. под ред. В. Л. Иноземцева. – М.: Логос, 2002. – 390 с.
2. Бурейко Н. Н. Международная миграция как предмет междисциплинарного исследования // *Studia Humanitatis*, 2014, № 4, С. 1–15. – URL: <http://st-hum.ru/content/bureykon-n-mezhdunarodnaya-migraciya-kak-predmet-mezhdisciplinarnogo-issledovaniya> (Дата обращения 3.10.2017)
3. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире. – СПб.: Университетская книга, 2001. – 416 с.

4. Вербовий М. Доктринальні засади міжнародної трудової міграції // Демократичне врядування. Науковий вісник, 2011, Вип. 7, С. 17–25.
5. Массей Д. Синтетическая теория международной миграции (перевод с англ. А. Н. Каменского и И. В. Ивахнюк) // Мир в зеркале международной миграции. Научная серия: Международная миграция населения: Россия и современный мир, 2002, Вып. 10, С. 132–148.
6. Населення України. Трудова еміграція в Україні / [Е. М. Лібанова, С. В. Башкіров, Н. А. Богоєва та ін.]; за ред. Е. М. Лібанової. – К.: Інститут демографії та соціальних досліджень ім. В. М. Птухи, 2010. – 233 с.
7. Полтораков А. Миграция как вызов безопасности: национальные и международные аспекты // Дневник Алтайской школы политических исследований. Современная Россия и мир: альтернативы развития: [сборник научных статей; под ред. Ю. Г. Чернышова]. – Барнаул: Изд-во Алт. ун-та, 2014. – С. 22 – 27.
8. Пуригіна О., Сардак С. Міжнародна міграція. – Київ: ВЦ «Академія», 2007. – 312 с.
9. Стрижак О. О. Теорія людського капіталу: формування наукової концепції // Вісник Харківського національного економічного університету, 2012, № 4, С. 56–59.
10. Brettel S., Hollifield J. F. Migration Theory: Talking Across Disciplines – N.-Y.: Routledge, 2007. – 304 p.
11. Castles S., Miller M. The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. – New York: Guilford Press, 1993. – X, 307 p.
12. Morgentau H. In Defense of the National Interest. – New York: Modern Publishing, 1951. – 378 p.
13. Ravenstein E. The Laws of Migration // Journal of the Royal Statistical Society. – 1889. – Vol. 52. – P. 241 – 301.
14. Sassen S. The Mobility of Labor and Capital. A Study in International Investment and Labor Flow. – Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 224 p.
15. Theories of International Migration: a Review and Appraisal / Douglas S. Massey, Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino, J. Edward Taylor // Population and Development Review, 1993, Vol. 19, No. 3, P. 431–466.
16. World Economic and Social Survey Economic // Impacts of International Migration. – 2004. – P. 95 – 126.

REFERENCES:

1. Bauman Z. Individualizirovannoe obshchestvo [The Individualized society] / Per. s angl. pod red. V. L. Inozemtseva. – M.: Logos, 2002. – 390 s.
2. Bureyko N. N. Mezhdunarodnaya migratsiya kak predmet mezhdistsiplinarnogo issledovaniya [International migration as a subject of interdisciplinary research] // Studia Humanitatis, 2014, № 4, S. 1–15. – URL: <http://st-hum.ru/content/bureyko-nn-mezhdunarodnaya-migraciya-kak-predmet-mezhdisciplinarnogo-issledovaniya> (Accessed 3.10.2017)
3. Vallersteyn I. Analiz mirovykh sistem i situatsiya v sovremennom mire [The analysis of world systems and situation in the modern world]. – SPb.: Universitetskaya kniga, 2001. – 416 s.
4. Verbovyi M. Doktrynalni zasady mizhnarodnoi trudovoi mihratsii [The Doctrinal foundations of international labor migration] // Demokratychnе vriaduvannia. Naukovyi visnyk, 2011, Vyp. 7, S. 17–25..
5. Massey D. Sinteticheskaya teoriya mezhdunarodnoy migratsii (perevod s angl. A. N. Kamenskogo i I. V. Ivakhnyuk) [Synthetic theory of international migration] // Mir v zerkale mezhdunarodnoy migratsii. Nauchnaya seriya: Mezhdunarodnaya migratsiya naseleniya: Rossiya i sovremennyy mir, 2002, Vyp. 10, S. 132–148.
6. Naselelnia Ukrainy. Trudova emihratsiia v Ukraini [The Population Of Ukraine. Labour emigration in Ukraine] / [Е. М. Libanova, S. V. Bashkirov, N. A. Bohoieva ta in.]; za red. E. M. Libanovoi. – K.: Instytut demohrafii ta sotsialnykh doslidzhen im. V. M. Ptukhy, 2010. – 233 s..
7. Poltorakov A. Migratsiya kak vyzov bezopasnosti: natsional'nye i mezhdunarodnye aspekty [Migration as a security challenge: national and international perspectives] // Dnevnik Altayskoy shkoly politicheskikh issledovaniy. Sovremennaya Rossiya i mir: al'ternativy razvitiya: [sbornik nauchnykh statey; pod red. Yu. G. Chernyshova]. – Barnaul: Izd-vo Alt. un-ta, 2014. – S. 22 – 27.
8. Puryhina O., Sardak S. Mizhnarodna mihratsiia [International migration]. – Kyiv: VTs «Akademii», 2007. – 312 s.
9. Stryzhak O. O. Teoriia liudskoho kapitalu: formuvannia naukovoi kontseptsii [Human

capital Theory: formation of scientific concept] // Visnyk Kharkivskoho natsionalnoho ekonomichnoho universytetu, 2012, # 4, S. 56–59.

10. Brettel C., Hollifield J. F. Migration Theory: Talking Across Disciplines – N.-Y.: Routledge, 2007. – 304 p.

11. Castles S., Miller M. The Age of Migration: International Population Movements in the Modern World. – New York: Guilford Press, 1993. – X, 307 p.

12. Morgentau H. In Defense of the National Interest. – New York: Modern Publishing, 1951. – 378 p.

13. Ravenstein E. The Laws of Migration // Journal of the Royal Statistical Society. – 1889. – Vol. 52. – P. 241 – 301.

14. Sassen S. The Mobility of Labor and Capital. A Study in International Investment and Labor Flow. – Cambridge: Cambridge University Press, 1988. – 224 p.

15. Theories of International Migration: a Review and Appraisal / Douglas S. Massey, Joaquin Arango, Graeme Hugo, Ali Kouaouci, Adela Pellegrino, J. Edward Taylor // Population and Development Review, 1993, Vol. 19, No. 3, P. 431–466.

16. World Economic and Social Survey Economic // Impacts of International Migration. – 2004. – P. 95 – 126.

Коваленко О. В., аспирантка кафедры философии Житомирского государственного университета (Житомир, Украина), E-mail: koval3a1@gmail.com.

Концептуальные подходы к анализу миграционных процессов в условиях транзитивности глобализованного общества.

Аннотация. На основании анализа западной и отечественной научной литературы выделены парадигмальные подходы к анализу миграционных процессов в условиях транзитивности современного общества – экономический, политологический, глобализационный и др. Особенное внимание сконцентрировано на анализе междисциплинарного комплексного подхода, который позволил синтезировать методологические подходы и понятийно-категориальный аппарат разных научных дисциплин.

Ключевые слова: миграция, миграционные процессы, миграционные теории, транзитивность, глобализация.

Kovalenko O. V., postgraduate student, Department of philosophy Zhytomyr state University (Zhytomyr, Ukraine), E-mail: koval3a1@gmail.com.

Conceptual approaches to the analysis of migratory processes in conditions of transitivity of the globalized society.

Abstract. On the basis of the analysis of western and home literature the paradigmatic approaches to the analysis of migratory processes in the conditions of transitivity of modern society were segregated. It was substantiated that economical, political and globalical etc. approaches belong to conceptual approaches in understanding of phenomenon of migration. In the state of transitivity of modern globalized society interdisciplinary complex approach to the study of migratory processes in the social philosophical plane of analysis is also demanded (R. Bilborrow, M. Krits, G. Zlotnik, D. van de Kaa, D. Massey), within the limits of which there is a synthesis of methodological approaches and category vehicle of different scientific disciplines.

In the conditions of strengthening of processes of globalization using of the political science approach to the analysis of migration remains topical and that allows to accentuate attention on importance of the national states role in the process of regulation of migration. Under influence of increasing transitivity of social processes the state must undertake term regulations of immigrants entering and staying on the territory on the basis of national interests and tasks of national safety. The political science approach to understanding the phenomenon of migration allows to take into account not only economical, political, social, religious terms and factors of migratory processes, but also to take into consideration rights, necessities and interests of both citizens of host country and immigrants themselves.

In the context of perspective of analysis of migratory range of problems it is proved that the problem of correlation of consistent patterns and particularities of migratory processes in the conditions of social transitivity, transition of unplanned migration into legal institutionalized forms, use of benefits from migratory processes and levelling its negative consequences remain the topical spheres of research in a modern scientific paradigm.

Keywords: migration, migratory processes, migratory theories, transitivity, globalization.